

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVIII.

V Ljubljani 15. prosinca 1875.

List 3.

Koledar za naslednji teden.

Prosinec. -- Januvar.

17. **Nedelja II** po razglašenji Gospodovem. Evangelij: „Ženitnina v Kani galilejski“. (Jan. 2.) — *Pre-sveto ime našega Gospoda Jezusa Kristusa. Popolnoma odpustek do prihodnje nedelje.* — Sv. Anton, pušavnik spozn. Ugasnil je v Gospodu, ko se mu je bližalo 105. leto njegovega življenja.

18. **Ponedeljek.** Sv. Petra stol v Rimu, kjer je 25 lét vesoljno cerkev vladal. — Sv. Priska, 13letna devica, Rimljanka, sprič., je bila na povelje cesarja Klavdija v tempelj Apolinov vlečena, da bi malikom darovala; ko pa tega ni hotla storiti, je bila bičana in v ječo veržena. Po treh dneh je bila v gledišče peljana in pred leva veržena; lev pa se ji pohlevno k nogam vleže. Po tem je bila zopet v ječo peljana, tri dni na tezi razpeta, z železnim grebenom razmesarjena in na germado veržena, pa je bila čudovito nepoškodovana oteta. Poslednjič je bila zunaj mesta ob glavo djana, ter je dvojno — deviško in mučeniško — krono prejela 18. prosinca.

19. **Torek.** Sv. Kanut, danski kralj sprič., † 10. malega serp. 1086. — Sv. Marij Perzijan, njegova žena Marta, in dva njuna sina Avdifak in Abak, so pod cesarjem Klavdijem prišli v Rim, da so na grobéh svetih spričevavcev molili, ter jih počastili. Memo tega so pa tudi v ječah zaperte kristane obiskovali, ter jih s svojim premoženjem preživljali, in mertve pokopovali. Za tega voljo so bili vsi zgrabljeni in siljeni, da bi malikom darovali; ker pa tega niso hotli storiti, so bili bičani, z razbeljenimi plošami žgani in z železnimi grebeni razmesarjeni. Poslednjič so bili z odsekanimi in z za vrat zvezanimi rokami na morišče peljani. Marta je bila prva ob glavo djana, ker je svojega moža in svoja sinova opominjala in silno spodbujala, da naj za voljo Kristusa vse muke stanovitno preterpijo. Kmalo so bile tudi njim glave odsekane in njih trupla na germadi sežgane. Plemenita rimska gospá Felicita je poskerbela, da so se njih košice pobrale, in na njeni pristavi pokopale.

21. **Sreda.** Sv. Boštjan sprič., poveljnik prve cesarske trume, je po grozovitih mukah umerl 20. prosinca 288. — Sv. Fabijan, papež sprič., je 15 lét vladal vesoljno cerkev od časa cesarja Maksimijana do Decija, pod katerim je dosegel 20. prosinca mučeniško krono.

21. **Četertek.** Sv. Neža, 13letna devica in sprič., je bila po prestanih grozovitih mukah ob glavo djana l. 304.

22. **Petek.** Sv. Vincencij, dijakon in prič., je pod cesarjem Dioklecijanom dosegel mučeniško krono l. 303. — Sv. Anastazij, perzijanski menih in sprič.; kralj Kozroa mu je ukazal glavo odsekati.

23. **Sabota.** Zaročitev Marije prečiste Device s svetim Jožefom. — Sv. Rajmund Penafort spoz., je bil v Barceloni na Španjskem rojen iz plemenite Penafortovske rodovine, in je že v svoji prvi mladosti s svojimi dušnimi in telesnimi zmožnostmi kazal, da bode nekaj posebnega iz njega. Po dokončanih šolah v Barceloni se je pa podal v Bolonijo na Laško, kjer se je cerkvenih in deželskih pravic učil, in je dohtarsko čast dosegel. Tukaj je mladi doktor cerkvene postave razlagal svojim poslušavcem v veliko začudovanje. Slava njegove učenosti in njegovih čednost je prihajala vedno več. Berengarij, škof barcelonski, iz Rima se verniši v svojo škofijo, ga na potu gredé v Boloniji obiše, ter ga s silnimi prošnjami nagne, da se z njim v Barcelono verne. Kmalo je bil izvoljen kanonik in prošt v Barceloni, kjer je duhovšini in ljudstvu dajal naj lepši zgled čistega, ponižnega in pobožnega življenja, zlasti pa je ves gorel za češenje Marije Device.

V svojem 45. letu je stopil v pridigarški red sv. Dominika, kjer si je s posebno ljubeznijo prizadeval za rešenje vjetih iz turške sužnjosti. Rajmund je bil spovednik sv. Petra Nolaska, in tega sv. moža je s svojim opominjanjem nagnil, da je vse svoje premoženje za rešenje jetnikov obrnil. Marija Devica se je prikazala v spanji Rajmundu, Petru Nolasku in Jakopu, prvemu kralju arogonskemu, ter jim je rekla, da bode nji in njenemu Sinu močno všeč, če se ustanovi red pobožnih mož, ki bi reševali jetnike iz turške sužnjosti. Vstanovili so tedaj red Marije Device za reševanje jetnikov. Rajmund je temu novemu redu spisal pravila, ktere so papež Gregorij IX poterdili. Od tega papeža v Rim poklican je bil njih kaplan in spovednik. Od papeža ponujane tarakonske škofije se je ubranil. Dvé leti je bil general dominikanskega reda, pa se je potem tej službi odpovedal, ker je rajše pod pokoršino živel, kakor da bi drugim zapovedoval. Ta mož Božji je imel tudi dar čudežev. Blizo sto lét star je s čednostmi in zaslugami obložen v Gospodu zaspal 7. prosinca 1275. Njegov praznik katoliška cerkev danes obhaja, v naši škofiji pa se obhaja 18. svečana.

Vodilo sv. Rajmunda: „Varniše je za dušo, pod pokoršino živeti, kakor drugim zapovedovati“. Kdor pod pokoršino živi, bo le od sebe dajal Bogu odgovor; kdor pa druge pod oblastjo ima, bo mogel tudi od njih dajati odgovor.

Za sveto leto.

Okrožno pismo našega svetega Očeta po Božji previdnosti Papeža Pija IX do vsih patrijarhov, pervakov, vikših škofov, škofov in družih predstojnikov zedinjenih po milosti in občenjem z apostoljskim Stolom, in do vsih vernikov.

Papež Pij IX.

Častitljivi Bratje in ljubljene Sinovi, pozdrav vam in apostoljski blagoslov!

Ginjene s hudimi stiskami Cerkve in sedanjega stoletja in s potrebo Božje pomoči prositi, nismo nikoli v času svojega papeštva opustili spodbujati keršansko ljudstvo, da naj se potruži Božje veličanstvo utolažiti, ter si prizadeva nebeško dobroto s svetim življenjem, z deli pokore, in s pobožnimi prošnjami zaslužiti. V ta namen smo večkrat z apostoljsko radodarnostjo Kristusovim vernikom odperli duhovne zaklade odpustkov, da se s tim k pravi pokori vnamejo, po zakramentu sprave grešnih madežev očistijo, takó bolj zaupljivo k prestolu milosti pristopijo, in vredni bodo, da Bog njih molitve dobrotno sprejme.

Kakor druge krati, tako smo primérno šteli to storiti posebno o presv. vesoljnem Vatikanskem zboru, da se pretehtno opravilo, ki je v prid vesoljne Cerkve ustanovljeno, enako z molitvami vse Cerkve pri Bogu podpira. In čeravno je zavoljo stisk časov obhajanje tega zbora odloženo, smo vendar izrekli in naznanili, da takrat oklicani odpustek, ki se zamore v podobi svetega leta zadobiti, vernemu ljudstvu na korist v svoji moči neprenehoma veljaven ostane, kakor je res še zdaj.

Pa ko žalostni časi dalje tekó, je prišlo že leto 1875, leto namreč, ki zaznamuje tisto posvečeno dobo časa, ktero so sveta šega naših prednikov in ukazi Naših predsednikov rimskih papežev posvetili za slovesno obhajanje vesoljnega jubileja (svetega leta). S kolikim češenjem in vernostjo se je obhajalo sveto leto, kadar so mirni časi Cerkve dopustili ga prav praznovati, to spričuje nekdanja in novejši zgodovina. Zakaj veljalo je vselej za leto zveličanske sprave vsega keršanskega ljudstva, za leto odrešenja in milosti (gnade), odpušenja in odpustka. V takem letu so bili v tem častitljivem Našem mestu in pri Sedežu sv. Petra shodi iz vesoljnega sveta, vsi verniki so se k bogoljubnim delom spodbudovali, in na ponudbo so jim bili vsakteri naj obilniši pomočki za spravo in milost v duš zveličanje.

To pobožno in sveto slovesnost je vidilo tudi že sedanje stoletje. Kadar so bili namreč Leon XII, Naš prednik blazega spomina, napovedali sveto leto 1825, je ljudstvo to dobroto sprejelo s toliko gorečnostjo, da so si sami ta papež srečo vošili, ker neprenehoma skoz celo leto so ljudje v to mesto vrel, in prečudno se je tukaj razodevalo sijanje vernosti, pobožnosti, vere, ljubezni in vsaktere čednosti. O naj bi bilo pač sedaj naše deželsko in cerkveno stanje tako, da bi saj zdaj srečno mogli obhajati veliko sveto leto, čigar slovesnost, zadevajočo na leto 1850 tega stoletja, smo zarad žalostnih časov takrat mógli opustiti obhajati ga po tisti nekdanji šegi in navadi, ki so se je deržali naši predniki! Toda po Božjem dopušenju tiste priteznosti, ki so nas takrat od naznanjenja svetega leta zaderževale, ne le niso odpravljene, temuč so se le še dan na dan bolj pomnoževale. Pretehtovali pa smo v duhu tolikero hudo, ki Cerkve tare, toliko kovarstev njenih sovražnikov, ki na to merijo, da bi Kristusovo vero iz serc iztergali, pravi nauk spačili in strup brezbožnosti razširjali. Pretehtovali smo toliko pohujšanja, ki se Kristusovim vernikom

poveod nastavlja, široko razširjeno spridenost življenja, ostudno preverženje božjih in človeških pravic, ki je tako obširno razlito in dela tako obilno razdjanje, ter meri na to, da se celo občutek za to, kar je pravo, pretrese v človeških mislih in sercih. Prevdarjali smo, da v tolikem stekanju hujáv je tudi Nam po Naši apostoljski službi treba veči skerbi, da se véra, vérnost in pobožnost brani in poživlja, da se duh molitve obširno vnéma in množi, da se zagrešeni k serčni spokornosti in k poboljšanju življenja spodbudujejo, da za grehe, s kterimi so jezo Božjo zaslužili, s svetimi deli zado-stujejo, in k takemu sadu zlasti méri obhajanje svetega leta. Menili smo vsled tega ne smeti terpeti, da keršansko ljudstvo, saj kar in kolikor okolišine časa dopusté, bi bilo o tej priliki pušeno brez te zveličavne dobrote, da s tem v duhu poterjeno pota pravičnosti dan na dan serčneje hodi, in rešeno zadolženj ložej in bogateje Božje prizanesenje in odpušenje zadobi.

Sprejme naj toraj vesoljna Kristusova vojskovavna Cerkev naše glase, s kterimi v njeno povišanje, v posvečevanje keršanskega ljudstva in v Božjo čast napovedujemo, oznanjamo in oklicujemo vesoljno in véliko sveto leto, ki bo terpelo celo nastopno leto 1875. Zavoljo tega svetega leta zgorej omenjeni odpustek, ki je bil o priliki Vatikanskega cerkvenega zbora v podobi svetega leta dovoljen, po Svojem in le-tega apostoljskega Sedeža sklepu prekličemo in za preklicanega naznanimo, in obširno odpremo tisti nebeški zaklad, ki je pridobljen iz zasluženja, terpljenja in čednost Kristusa Gospoda, njegove deviške Matere in vsih svetnikov, in ki ga je začetnik človeškega zveličanja Nam deliti zaupal.

(Dalje prih.)

Cvetic,

posvečene Naši ljubi Gospej presvetega Serca.

III. Kako ne smemo Marije častiti?

„To ljudstvo me časti z ustmi, njih serce je pa deleč od mene.“ (Mat. 15, 8.)

Pa mi le porečeš: Sej jaz Marijo častim, jo ljubim, večkrat kaj molim ali tudi storim v njeno častenje. Sej se današnje dni veliko sploh stori v veči češenje Matere Božje. In kaj bi neki zmeraj le kaj novega napravljali? — Na to ti jaz pravim: Tega ravno ne vem, koliko in kaj ti vse delaš v Marijno čast; to pa bi skora lahko rekel, da jo premalo še poznaš in jo tudi premalo častiš. Vender pregledjva danes nekoliko, kako in kaj je s tvojim češenjem, s tvojimi opravili za Mater Božjo?

Predraga duša! To ti naprej povem, da je današnje dni veliko lažnjivih, praznih sleparij, ktere so tako prekanjeno zvite, da bi jih lahko marsikdo za čisto resnico imel. Tako je tudi s češenjem do Matere Božje. Satan, nasprotnik vsega dobrega, je zvit pa skušen goljuf, ki je že marsiktero dušo s praznim češenjem do preblage Device preslepil in tudi pogubil. To pa še vedno ponavlja. On dušo mami, ji drómlja in drómlja v nesrečno dremanje pregrehe, ko ji vedno kaže male molitvice, ktere človek poveršno in vse merzlo morebiti vsaki dan obropotá, ali pa mu kaže kako svetinico, škapulir in blagoslovljen križček, kterega nosi pri sebi, ter mu v enomor šepeta, kako velik častivec Marijin da je. Pa še dalje slepi ta prisreženi sovražnik vsega človeštva; prav podoben je ponarejavcu denarjev, ki slabe, malo vredne rude ne ponareja, ampak le zlato in srebro; tako satan hinavsko preslepi marsiktero dušo v naj imenitnijih pobožnostih do Jezusa in do Marije, kar se

lahko imenuje zlato in srebro med družimi svetimi opravili.

Zato hočem naj poprej saj nekoliko narisati prazne češenja do naše ljube Gospe, da se jih veš ogibati; in potem še le bom poskusil opisati, kakovo mora biti češenje preblažene Device, da bo Bogu v čast, Mariji naj prijetniši in nam naj koristnejši.

Sedmica je čudna, skrivnostna številka. Tudi praznih častivcev Matere Božje je sedem verst. Le pazljivo beri ali poslušaj, da zveš, si li tudi ti v eni ali drugi versti tega publega češenja.

1. Pervo versto imenujem zabavljive, zaničljive ali bi dejal nes pametne častivce. Ti so večidel napuhnjeni učenjaki, ali saj kdo vé, za kako prebrisane in učene se imajo. Ti v svojih očeh imenitni duhovi zasmehujejo vse, kar navadni ljudje v svoji priprostosti in v ponižnem sercu v čast svoji Gospej in nebeški Kraljici storijo; pa le zato, ker se to z njihovim napuhom ne strinja. Mar nisi še slišal ktereга, morebiti celo gospoškega dimarja (pa tudi med kmeti se dobi tak napuhnež), ki mu ni všeč, ki mu je kaj hudo, ako vidi keršansko množico verno klečati pred kako lepo ozaljšano podobo Matere Božje in priprosto pa serčno moliti k nebeškemu Očetu? To je presiljava, to je mračnost in neumnost v očeh tako razsvitljenih imenitnežev! Zato taki napuhneži zaničujejo čudeže in resnične prigodbe, v katerih se nam razodeva milost in moč preblažene Device Marije. Taki posvetnjaki hudo opovérarajo pobožno češenje Naše ljube Gospe.

Tudi v Inomostu so taki napuhneži se norčevali in bi bili celo radi zabranili slovesno kronanje Marijine podobe. Iskali so v tej prelepi in preserčni slovesnosti rogoviljenja. Menili so, češ, toliko ljudi bi lahko napravilo nevaren puut, kakor da bi bili pobožni romarji sami tolovaji, vsi oboroženi. Ali opekli so se; ker vsa slovesnost je bila v naj lepšem redu. Ali kdo ne vé, kako so hodili in na ušesa vlekli poslani žandarji okoli sv. misijonov? — Nikdar ne poslušaj takih zaničevavcev, ki se hlinijo zelo učene, pa vidijo v češenji le neumnost in presiljenost; so pa sami zares neumni.

2. Prenapeto sumljivi častivci so, ki se bojé, da bi Bogu samemu čast odvzeli, ako njegovo Mater častijo. Ti so zato zelo nevarni, ker se, češ, potegujejo za Božjo čast. Ni jim po volji, ako slišijo, da Mariji prilastujemo po pravici čast in moč, kakor to spričujejo vsi cerkveni učeniki. Ti ne morejo terpeti, ako vidijo pred altarjem Matere Božje več častivcev, kakor pred sv. Rešnjim Telesom, kakor da bi ti častivci ne molili po Mariji k Jezusu samemu. V to versto štejem tiste, ki pravijo: „Čemu toliko rožnih vencev? Čemu toliko bratovščin? Čemu toliko zunanjih opravil k Mariji? To je slepilo je nevednost; sej moramo le v Boga samega zaupati; le Jezus je naš pravi srednik; le njega moramo oznanovati; to je prava pobožnost.“ Tako in enako se ustijo; češ, da se potegujejo za Božjo čast.

Hvale vredna je vsaka prava vnema za Božjo čast; ali tukaj je večkrat zvijska hudobnega duha. Veš, ljuba duša! satan se kaj rad zavije v podobo angeljsko, da bi nas ložej prevaril in zmotil; ako le svoje rožičke in kozlovske parklje prikriti zamore; ali ti ga urno izdajo, ako smo le kaj pazljivi. — Premisli, kdaj mi bolj preserčno Jezusa Kristusa častimo kakor takrat, ko lepo častimo njegovo presveto Mater? In sej Marijo ravno zato častimo, da bi Jezusu bolj dopadli, da bi njega popolniše ljubili in častili. Mi se podamo k Mariji, ker je ona tista pot, po kateri bomo gotoví dosegli svoj namen, ki je ravno zedinjenje z Bogom samim. O kolikokrat kličemo: „Blažena si med ženami in blažen je sad tvojega telesa“, pa ne terdimo s tem, da je Marija več, kakor Jezus, ali pa njemu enaka. Če hočemo Je-

zusa prav častiti, zamoremo to s tim doseči, da Marijo častimo. Menim, da skozi Marijino serce je naj gotovša pot do Jezusovega Serca. Le to si prizadevajmo, da bo naše češenje Matere Božje resnično, da nas ne zadenejo besede, ktere Gospod po preroku nam kliče: „To ljudstvo me časti z ustmi, njih serce pa je deleč od mene.“

(Dalje sledi.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (*Lažnjiva pratika.*) (Konec. Glej št. 38 l. l.) Malokdo se je kdaj tako gerdo lagal, kakor se Kleinmayr-Bambergova nova pratika čez papeževo poprešnjo svetno vlado. Pravi, da je bila ta vlada „ena naj slabših na svetu“, da je bilo „v papeževih mestih vse zanemarjeno“, da „beraštvo, lenoba, podkupljivost so imele obilno pašo, da tudi stari kranjski vojaki vedó pripovedovati o pohujljivih napakah, ktere so tam vidili“, da je bilo „vse gnjilo in trohljivo“, da so papeževi podložni od nekđaj le hrepneli tacega slabega vladarstva znebiti se“, da so papeževi meščani „italijanskemu (to je sardinskemu) kralju sami vrata odpirali, drugač bi ne bil mogel vanje priti.

Tukaj je pratikar celo mavho laži Slovincem nakopičil. Resnica je, da papeževa vlada je bila ena naj boljših in papeževi podložniki gotovo naj srečniši na svetu. Jest sam sem bil še pod papeževo vlado v Rimu in v družih papeževih mestih, vidil sem pa ravno nasprotno tega, kar pratikar tukaj čenčá. Davki so bili tako majhni, da se skor še davki imenovati ne morejo. Za vojašino papeževa vlada svojih podložnih skoraj nič nadlegala ni, ker imeli so sv. Oče Švicarje v službi, ki so vojašino kakor častno službo opravljali. V Rimu so za vsako potrebo, za vsaktero revšino bile dobrotne naprave, n. pr. za ženitev in možitev ubožnih sinov in hčér, za ubožno mladino, za vsaktere učence, šolarje itd., in če je še kje kak revež se našel, je gotovo dobil živeža v samostanih. Rimsko mesto je imelo veliko zalogo denara; takrat ko so bili Sardinarji samosilno mestni zid prestrelili in se mesta polastili, so našli na tisoče v mestni kasi; zdaj ima rimska srenja strašanske dolgove.

In kako lep red je vladal. Vidil sem n. pr. velikansko veselico z umetnim ognjem v večer ss. Petra in Pavla na homcu Pinčuju, pri kateri je bilo tisoče ljudi, bil je ták lep red, da se je bilo čuditi, ne sledi ni bilo tistega nesramnega vlačugarstva, česar so lažnjivo „omikane“ mesta do amradú vse polne. Šole, kolegiji, vseučililiša, semeniša — vse je bilo polno modro odgojevane mladine; zdaj malokdo mara za učilnico. O nekđaj tako slavnem padovanskem vseučilíšu n. pr. pravijo, da „sv. Anton je odšel v nebesa, vseučilíše pa v pekel“. Sploh je tudi mesto Rim v več v ozirih se spremenilo v pravo Sodomo. Kdor bere katoliške liste, mu ni treba pojasnovati, kako se je Italija v svoj pogin spremenila. Naj povemo le nektare reči iz naj poslednjiših naznanil iz Lašgave.

Druge leta, dokler so sedanji „buzzuri“ imeli še kaj iz papeževih časov pograbljenega denara, so v Rimu neznanško zadegovali, da so napravili prav svitle obletnice rimskega pograbljenja. Leta 1874 se je tudi v tem vidila silna revšina. Po cele ceste in ulice so se vidile brez kacega bandera, razsvitljene so bile zvečer le nektare deržavne poslopja; še mestna hiša ni bila razsvitljena, zakaj gg. mestni svetovavci denara nimajo nič, in ne vedó ga od kod vzeti. Kako se liberalci lažejo, kaže n. pr. „Narodovo“ poročilo (št. 217), ki pravi: „20. sept. je bil Rim veličastno razsvitljen v spo-

min onega dné, ko je zedinjena Italija zasadila svoj prapor v papeževo mesto" itd. Ko so Bixiove bande prihrule v mesto, so bile mestne kase polne; sedaj so napravili trideset milijonov lir izposojenega in zraven tega so še silo dolgovi naredili. Nihče se ne zavé, pri čem prav za prav je denarstvo. Delali so gg. kakor dela tudi finančminister, čegar gospodarstva nobeden ne razume. Laška zbornica čez stotine milijonov kar hitro smukne; ni ga, ki bi v to reč jasno vidil. Primanjkljeji v državnem proučevu so leto na leto strašnejši, kar smo že večkrat povedali. Za letos so bili razklicali, da bode manjkalo 54 milijonov. Minghetti pa je vender vse tako lepo jasno vidil, „da se ne boji niti rudečega niti črnega strahu...“ Toda pri tej židani volji je „Journal des Debats“ po virih iz ministerskih krogov Minghetti-a nekoliko kosmato „potožkal“ in povedal mu je, da ne 54 milijonov, ampak 176 milijonov je primanjkljeja. In „Unità“ v Torinu je v Minghettovem govoru spazila tudi besedico „če vender“; namreč, zbotal bode primanjkljeji, če vender ne bo zbornica novih stroškov glasovala. Sklepa toraj, da Minghettov govor v Legnagu je bil zgolj „slepilna laterna“, fantasmagoria.

Molčimo o sto družih revšinah, kako Lahi stokajo pod težo novih neštevilnih davkov, kakošni upori so se že godili zarad tega itd. in ponavljamo: ne nekdanja papeževa, ampak sedanja laška vlada je ena naj slabših na svetu.

Kaj posebnega je, da tem svobodnim lahom gre vse naskrižem. V razne židave na homcu Eskvilinu so že veliko milijonov vtaknili, pa vsestransko se jim ugovarja, da je denar zaveržen. Blizo železnice je kup poslopij dodelanih, pa nihče noče v njih stanovati; vstavnina je previsoka in pa zaupanja nimajo v te židove. Prav smešno je to-le. Židali so prelepo pristavo za kralja; prišel pa je turk vanjo stanovat, to je, turški poslanec v Rimu. Turk je sôbe kaj svetlično vravnal, omet s stropa pa se je usadil v več sobah in poškodoval je predrago pobišje. Če hvaljena pristava ni varna, kdo bo drugim zaupal? Zato tudi stavbne družbe grejo zaporedoma na boben. Kraljeva držina se boji Rima kakor strašila, ker dobro čuti, da tam nima pravice. Od rimskega plemstva hodijo le tisti v Kvirinal, ki so zarad dolgov, zarad škandalov sploh zaničevani in pri soplemenstvu pristopa nimajo. Kraljevi vradniki se čutijo enako nearečne v Rimu in prosijo za prestavljenje iz Rima ali pa v pokoj. Življenje in središče v Rimu je še zmiraj le papež in srečnega se čuti, kdor more k njemu.

Od sv. Duha na Dolenskem. Ljuba Danica, veliko lepega nosiš od vsih krajev, prosim, prinesi tudi slovo našega g. fajmoštra, (č. g. M. Zagorjana), kateri so nas zapustili in zavolj bolehnosti se v pokoj podali. Novega leta praznik so svojo čedo poslednjič nagovorili; priporočali so prvič otrokom, da naj zvesto izpolnujejo nauke, ktere so jim dajali, da jih naj vedno ohranijo v sercu. Odrašenim so za vodnika izročili Jezusa, naj se ga deržijo zvesto in zgled njegov posnemajo. Staršem posebej so imenitno dolžnost razkladali, kako naj otroke z lepim zgledom in lepimi nauki k Bogu vodijo, da bi se tam vsi skupaj vidili. Ko so farmani slišali ginljive besede svojega skerbnege pastirja, so lile solze po vsih obrazih in ihtenje glasno se je po cerkvi slišalo. V spomin mi je prišla Oljska gora, ko se je naš Odrešenik ločil od aposteljnov; tako milo, tako žalostno, kakor aposteljni, smo tudi mi gledali za odhajočim pastirjem. Vsaki je hotel biti še enkrat pri njih, vse se je drenjalo okoli njih, da so komaj prišli do farovža. Bog naj jim poverne ves trud in vso ljubezen, ki so jo nam skazo-

vali; naj jim plača pa tudi britkosti, ktere so terpeli. V vednem spominu bojo nam ostali skerbni gospod in njih lepi nauki. Tolažilo za naše žalostne serca je bilo, da smo videli pri tem opraviu tudi novega gosp. fajmoštra, katerim se je na obrazu brala prijaznost in ljubezen do farmanov. Naj nam ostanejo dolgo dolgo skerbni vodnik, kakor so bili njih gospod prednik!

Svetidušni farman.

Iz Amerike piše č. g. misijonar Žužek 7. grūdna 1874 in pravi: Letošnje leto sem imel grozno veliko opravila, in ga imam še vedno. Delal sem cerkvico 16 milj od št. Petra (se vé, da iz desk), ki stane do 2 tisuč dolarjev. Široka je 26 čevljev, dolga pa s prezbiterijsko 60 čevljev; zvonik je 60 čevljev visok. Zvona še ni. V mestu (št. Peter) pa sem zidal stanovanje za šolske sestire in popravljal sem šolo, ki stane zopet skupaj do 3 tisuč dolarjev.

Na vse to sem naredil do 2 tisuč dolarjev dolga, in plačati ga bo treba še to zimo; kako bom denar skoledval, ker ga je tako malo, me jako skerbi. Res, da so žene iz družbe živega roženkranca in pa dekleta iz fare prav pridne in pripravljajo za somenj (fair) na korist šoli, in na ta način upam 7-8 sto dolarjev skupaj spraviti, drugo bo treba od hiše do hiše zbirati. Za denar je letos jako tesna; kupčije ni skor nobene. Pšenica je pa tako po ceni, da kmetu ne kaže jo na prodaj voziti. In dasiravno so letos kobilice, posebno po nekterih krajih, toliko škode storile, da tisuče družin lakoto terpi, je pri nas vender le še živeža dovolj; toda bati se nam je, da prihodnje leto nikakoršne žetve ne bomo imeli, ker pustile so kobilice toliko zalege, da je joj!

Cela jesen je bila tako lepa, da si lepši ni bilo želeti, le par dni konec novembra bil je pritisnil mraz, pa je kmalo odnehal; snega še nič nimamo; le parkrat je malo poštopal, pa komaj je padel, je tudi že zginil. Solnce dan za dnevom prav prijazno sije.

Iz Amerike. *Gosp. misijonar Ign. Tomazin* misijonari zdaj v severnem delu Minesote (White Earth) med Indijani. Mesca vinotoka je pisal prečast. misijonaru g. Pircu, da je precej o svojem prihodu iz Evrope začel cerkev staviti iz lesa na tistem mestu, kjer so bili gosp. Pirc pred več leti križ postavili. Bila je cerkev blagoslovljena 30. rožnika, in dobi tudi zvon in majhne orglje. To je bil zares zlo vesel dan za Indijane, ki nikoli še kaj takega niso vidili. Vse to s hišico vred je napravil večidel iz pomočkov, ki so mu jih dali dobrotniki o njegovi pričujočnosti v Evropi. Se vé, da tudi nekaj dolgovi je ostalo plačati. Cerkev je na prav prijetnem homcu, od koder je razgled čez 30 angleških milj deleč. Imenuje se „Kalvarija“. Ima že čez 800 katoliških Indijanov; med njimi je prvi poglavar, sin Hole-in-the-day-ev z vsimi svojimi sorodniki. Pet naj imenitnejših poglavarjev pa se na sv. kerst pripravlja. Skor vsako nedeljo ktere kersti; mesca rožnika jih je kerstil 42.

Vabijo ga pa, kakor svoji materi piše, tudi že drugi Indijani in želé, da bi k njim prišel in cerkev pri njih napravil, ker tudi uni hočejo sv. vero sprejeti. Berž ko bo moč, mu bo treba cerkve delati še v družih krajih njegovega misijona. Misijonar pravi v pismu: „Pri Vas veliko učenih móž sv. vero zaničuje in na to vižo divjaki postanejo; med tem pa naši Indijani bolj radi sv. vero sprejemajo, jo visoko spoštujejo, in duhovne kot svoje naj večí dobrotnike radi in z veseljem poslušajo, zvesto in na tanko vbogaj o.“

Naša ljuba Gospa presv. Serca.

IV.

Marija pomagaj!
 O Marija, moje upanje,
 Ljuba Mati moja, reši me!
 Sej nikdar, nikdar še nisem slišal,
 Da bi uslišan kdo kedaj ne bil,
 Kdor je k Tebi, Mati, se približal;
 Tudi jaz zastonj ne bom vpil:
 Marija pomagaj!

Marija pomagaj!
 O Marija, glej skušnjave moč
 Me obsiplja, kakor temna noč.
 K Tebi v dušni sili tej zdihujem,
 Na-Te ozéram se, premilostna!
 K Tebi vtrujene roké vzdigujem;
 Ne zaverzi uboz'ga grešnika!
 Marija pomagaj!

Marija pomagaj!
 Vidiš dušo mojo ranjeno,
 Vse lepote Božje oropano.
 Če besedo rečeš eno za me
 In me Jezusu zročiš lepo,
 Da za svojega nazaj me vzame;
 Prav gotovo Te uslišal bo.
 Marija pomagaj!

Marija pomagaj!
 Milostljivo mi roko podaj,
 Reši revo mene le še zdaj.
 Sej mi Sin prijazno kaže Tebe,
 Mi veleva, naj le k Tebi grem,
 Ker je Tebi dal oblast čez Sebe. —
 Da ne boš me zapustila, vem.
 Marija pomagaj!

Marija pomagaj!
 Oh, odpri presveto serce mi,
 Ki je polno Božje milosti;
 Da se v njemu duša moja skrije,
 Da sovražnik več je ne dobi;
 Da se gnad njegovih vsa navžije,
 Da le njemu samemu živí.
 Marija pomagaj!

Marija pomagaj!
 O premila vsih nebés Gospa,
 Mati Jezusovega serca!
 Ker vse lahko sprosiš svoj'ga Sina,
 Prosi, da to milost zadobim,
 Da to Serce bo mi domovina,
 Da se kdaj v nebesih veselím.
 Marija pomagaj!

Marsikaj o cerkveni umetnosti.

(Odperto pismo.)

XV.

Preljubi!

Razgovarjala sva se do sedaj o paramentih, ki se narejajo iz dragocenega, večidel svilnatoga blaga; ostanejo nama še cerkvene oblačila, ki se imajo izdelovati iz čistega platna, namreč: humerale, alba, pa koretelj. O tih pa danes ktero reciva.

Humerale ali amictus pomeni čelado izveličanja in je v navadi od 8. stoletja. Iz starih podob je spoznati, da je prej vrat ostajal nepokrit. Ko pa je prišel humeral v navado, je pokrival mašnik s njim glavo, vrat in rame; in z glavo pokrito s humeralom je stopal tudi pred altar. Ko pa je ta način pokrivanja glave prišel iz navade in je humeral le še vrat in rame zakrival, jeli so rabiti biret. Vsled te stare šege in prvotnega namena mora še sedaj mašnik, ko v roke vzame humeral, in ga poljubi v sredi, kjer je križ všit, najprej ga položiti na glavo in potem še le ga spustiti na vrat in privezati ga. Ta način oblačenja spoznaš že iz besedi, ki jih govoriš zraven, rekoč: „Impone Domite capiti meo galeam salutis“ itd. In v mašnih bukvalah bereš spredaj: „Ac primum accipiens Amictum circa extremitates et chordulas, osculatur illud in medio, ubi est Crux, et ponit super caput, et mox declinat ad collum etc.“

Narejati se mora humeral (kakor tudi mašne srajce, altarni pertovi, korporali, pale in purifikatoriji) vedno le iz čistega, pravega platna ali konopnine; — tako S. R. C. 15. Maji 1819. Stavilo se je tudi vprašanje v Rimu: An Amictus, Albae et Tobaleae Altarium, nec non Pallae et Corporalia confici possunt ex tela quadam composita ex lino et gossipio subtilissimo? In odgovor je bil: „Negative“.

V sredi gornjega roba mora imeti humeral všiti križ, narbolje z rudečo svilo; pa ne prav na robu, ampak par perstov nižej, da se komu ne stуди njega poljubovanje, kedar vé, da tudi drugi rabijo isti humeral. Iz ravno tega namena morajo tudi amikti vedno biti prav snažni. Kako zares zoperno je, ako Ti podá cerkovnik humeral, ki je ob gornjem robu že ves rumen od potú — slabo znamenje snageljbnosti cerkvnikov! Vsekako se morajo humerali večkrat prati kot albe, pa nikoli ne skupaj z navadnim perilom, temuč cerkveno perilo se mora vselej posebej prati, ne z drugim domačim perilom skupaj. (Glej Gavantus, de nitore).

Dolg naj bo humeral blizo 3' in širok kaka 2'. Pred rabo se mora blagosloviti. Tudi taki humerali se morajo blagosloviti, ki jih narediš post. iz albe ali iz altarnih pertov, če tudi je alba in pert bil že blagoslovljen.

Alba ali mašna srajca je že od narstarejših časov v navadi, ker nobene reči ni spoznala sv. Cerkev toliko potrebne duhovnikom kot čistost serca, in ravno to čednost naznanuje alba, kakor spoznaš iz besedi, ki jih govoriš pri oblačenji: Dealba me Domine et munda cor meum. — Mašna srajca mora biti iz belega, čistega, tankega platna ali iz ravno take konopnine; pa nikoli ne iz pavolnatega ali kakega drugačnega blaga. Olepšava s špicami spodej in na rokavih naj bi ne bila nikoli nezmérna, ne tolika, da bi dahnilo po nečimurnosti, kakor se časih zgodi. Zato opomni že Gavant: Nimius enim labor in his ornandis vanitatem sapit et levitatem! Narboljša olepšava bi menda bila, pa tudi narbolj stanovitno in terdno, ko bi se spodej in konec rokavov, mesto špice prišivati, na platno samo s pisanimi platenimi ali svilnatimi, znabiti tudi zlatimi nitkami čedne podobe vezle ali štikale. Tako vezenje na platno samo z barvanimi nitkami je v nekterih deželah navadno, se najde že v prejšnjih stoletjih, in dajo se na taki način prelepe, zares umetne podobe narediti na albe. Zraven lepote je táko delo tudi silno terdno in se dá z albo vred prati. Na vsaki način pa ima tako vezenje prednost pred navadnimi špicami. Ako hočeš videti tako albo, ki ima vezenje mesto špic, pojdi v Ljubljano v Alojzijevišče. Radi ti jo bodo pokazali in gotovo ti bo dopadla.

Dobé se albe s takim vezenjem že narejene, n. pr.

v fabriki: Geschwister Oslander, Ravensberg v Würtembergu. Kjer pa imajo ženske, ki znajo lično vezti, dale bi se take albe prav lahko tudi doma napraviti. Čednih obrazcev za tako vezenje tudi ni težko dobiti. Naj omenim le časnika „Kirchenschmuck“, ki še sedaj izbaja in kaj veliko prav lepih po umetnijskih pravilih izdelanih obrazcev ali izgledov prinaša za vezenje na albah, altarnih pertovih itd. Pri taki olepšavi alb odpadel bi tudi izgovor, ki ga imajo nekteri pri nepravilnem podkladnji rudečega ali celo rumenega blaga pod špice, češ, da zato podšivajo podlago, da se špice tako berž ne raztergajo.

Špice, kakor se dandanašnji navadno prišivajo albam, nimajo kaj vrednosti. Večidel na njih ni ne cerkvenega duha ne umetnijskih oblik. Vse je le na videz delano, za par mezcov, mašinsko delo, večidel iz bombaževine, prava pajčevina, ki se razterga pri narmanjši priložnosti. Ako Ti je moč, skušaj dobiti za albo špice na roki delane iz platnenih nitik po čednih, okusnih, v cerkvenem duhu izpeljanih obrazcih. Kar so dražje, toliko so terdneje.

Ali naj si že bodo špice kakoršne koli, nikoli ni privoljeno jim podšivati pisanega, rudečega ali drugačnega blaga; ne pri albah, ne pri altarnih pertovih. V nekterih krajih se derže z veliko stanovitnostjo tacih pisanih podlag, akoravno to ni ne lepo v umetnijskem oziru in ne pravilno; kajti vsako leto bereš spredaj v naši cerkveni pratiki: „In manicis et fimbriis Albarum nec non Tobalearum Altaris sub velo transparenti fundum rubrum mittere non licet. S. R. C. 17. Aug. 1833. — Nekteri imajo izgovor: to ljudem dopade. Pervič, ne gré cerkvenim določilom kljubovati ljudem na ljubo, in potem, bodi prepričan, tudi ljudje bodo kmalo spoznali, kaj je zares lepo, ako jim pokažeš kaj čednejšega. V neki fari so nameravali napraviti nov altarni pert in so o priložnosti jeli pobirati darove v ta namen. Ko pa ljudje zvedó, da pert ne bo imel več rudeče podlage pod špicami, odgovoré: ako ne bo rudeč spodej, ne damo nič. Pert se vendar le napravi brez prostovoljnih darov, pa tudi brez pisane podlage. In glej! Ljudje so spoznali, kaj je zares lepo — v dveh letih napravili so kar sami od sebe pri vsih podružnicah pertove brez rudeče podlage, kakor so ga videli pri farni cerkvi. Zato, ljubi moj, le na stran z vsemi izgovori. Deržimo se v vsih rečeh natanko in vestno cerkvenih določil. Kar začni! Berž ko pride v perilo alba ali pert, proč s podlago in nič več nazaj! Tako boš počasi vse odpravil, kar ni narejeno po cerkvenih postavah!

(Konec tega oddelka nasl.)

Razgled po svetu.

Rimsko. Sv. Oče so 21. grudna izvolili veliko škofov in nekaj novih škofij ustanovili, namreč na Kandiji in v Šeerbrook v Kanadi; dali so višjih pastirjev dalje na Angleško, Irsko, Portugalsko, na Goa, v Carigrad in Moldavo. V Ameriki je dobilo mesto Truxille za Peruance svojega škofa. Azija je dobila patrijarha za Sirijane, Mongolija in Hongkong apostolska namestnika. Kafersko v južni Afriki, Sandhurst v Avstraliji sta oskerbljena z novimi pastirji. — Ko pa med pogani ni zadržka škofo postavljati, morajo mnoge škofije na Ruskem, Poljskem, Nemškem prazne stati, ker razkolniki in luterani Cerkev huje preganjajo kakor ajdije in turki. Po tako imenovanih „omikanih deželah krošnjarji svobode“ kričé, da naj se duhovni ne mešajo v politiko, državniki in posvetnjaki pa se v vse mešajo, kar ni v njih področji; radi bi volili škofo Cerkvi, v katero ne

verujejo, in celo papeže bi se jim hotlo postavljati! Narobe-svet.

Judovski misijoni. List „Katholische Missionen“ piše o ameriškkih judih, kako so marljivi za razširjanje judovstva, za katero se podučen kristijan pač ne bode lahko vnel. Da ameriškiki protestantje razpošiljajo misijonarje „spreobračat“ evropske katoličane, pravi ta list, je predobro znano; manj znano pa je, da hočejo tudi ameriškiki judje nastopiti enako pot. Število judov v zedinjenih državah je precej veliko, raztreseni so po vsih državah, pa misel, da so zedinjeni, je zelo vterjena in razširjena, česi nas obilno prepričuje „pervi shod hebrejske skupščine“ v novem Jorku 14. jul. unega leta. Čez 60 občin je poslalo svoje pooblastence v ta shod, katerega namen je bil, da naj se rabini (judovski duhovni) razpošiljajo ter se povsod judovstvo razširja. Nektere besede govora, ki ga je imel predsednik v zboru, Mavricij Loth iz Cincinnati, nam kažejo, kaj je ameriškiki katoličanom pričakovati od judov in česa se nadjati tudi nam.

Zastopniki ameriškkih judov — rekel je Loth med drugim — žalostno je vam očitno praviti, da Izraelci niso vsega storili, kar bi imeli storiti, namreč dobrodelno luč svoje vere med ljudstvo razširjati in ga rešiti zmót. Naša sveta dolžnost je razpošiljati rabine, da ne bomo le svojemu ljudstvu, ampak tudi velikemu številu mogočnih narodov svojo vero v poprešnji čistosti oznanovali. Priporočam tedaj ta misijon našim rabinom, da vsacega v visocih resnicah judovstva dobro podučé, ker je naša vera, sploh rečeno, vsemu človeškemu rodu vgodna (!). V podporo (našim) misijonarjem pa je potrebno nabirati darov od vsih udov naše vere; tukaj v zboru je blizo 50,000 Izraelcev, ki so udje občin, ako plača vsak en dolar, bilo bi dovolj, da se napravi bogoslovski vstav in se sposobni može za misijonarje razpošljeje. — Velik dan bil bi v Izraelu, če bi se tisuče bratov zbralo v sveti gorečnosti, da bodo našo blaženo vero razširjali in jo povelečevali po hebrejskih napravah, v katerih bi odgojevali rabine, da bi z modrostjo in zgovornostjo obe polovici zemlje razsvetlili in rešili ves človeški rod sebičnosti in nezadovoljnosti.

Vredovavec malopridnega „Globa“, kateri o katoliških in o protestanških misijonih ni zmožen govoriti brez obrekovanja in zasmehovanja, pa to judovsko brez-pamet prav resno razširjuje. Dobro vemo, če takšen judovski Loth tudi v Evropo pride, da naša katoliška Cerkev ne bo omagala, ker On, ki jo je ustanovil in varoval toliko stoletij, je tudi v prihodnje zapustil ne bo, temuč bo ostal pri nji, kakor je sam rekel, do konca sveta. Tudi vemo, da vse drugač nevaren, kakor judovski misijoni, je za sedanje keršanstvo duh brezvere in novega poganstva, ki ne praša ne za judovstvo in ne za keršanstvo, ne za Mozesa in ne za Sinu Božjega. Zakaj ne? Zato, ker meseni človek je berláv in se ne meni za to, kar ga po smerti čaka. „Veliko je poklicanih, malo izvoljenih.“ Čitatelj, med kterimi si ti? ...

Drobne novice. Francosko ministerstvo je odstopilo; na prošnjo Mak Mahonovo pa ministri svoje posle dalje opravljajo do izvolitve novih ministrov. — Primanjkljej državni na Francoskem je bil l. 1872 za 166 milijonov, l. 1873 za 209 mil., l. 1874 za 52 mil.; za l. 1875 kaže primanjkljej 64 mil. — V francoskem narodnem zboru so bile prošnje za praznovanje nedelj s 386 proti 282 glasovom izročene ministru za očitne dela. Gambetta s svojimi levičarji je hotel, da naj se te prošnje pod klop veržejo. Ti rudečkarji se ustjo, da jim je mar za delavce, pa ravno oni delavcem še v nedelje in praznike počitka ne privošijo! — Med angleško in francosko vlado je sklenjena zveza, da bodo naredili podmorsko

pot med Angleškimi in Francoskimi in priprave se imajo že pričeti. — V nemškem državnem zboru dan na dan veči moč dobiva vladi nasprotna stranka. — Svetovalci novega španjskega kralja Alfonsa so boje že ločeni v dvé stranki. Tako zgodaj? Kaj še le bo! — Škof v Santandru ni dopustil, da bi se v stoljnici opravila zahvala za oklicanje novega kralja, kakor tudi škofje oklicevanja po cerkvah niso dovolili. — Nemški zbor je s 158 proti 67 glasovom sprejel Schulze Deličev navet za govorno svobodo poslancev v državnem zboru. — Iz Rima se sliši, da ministerstvo ima odstopiti. Viktor Emanvel to želi. Vlada Minghettova je napravila že odveč zadržg: zadrege v denarstvu, zadrege na borzi, zadrege garibaldovske, zadrege volitvene, zadrege v očitni varnosti itd. Toda novi ministri bodo boje stari: Lanza in Sella, in morda Ricasoli. — Dopisi iz Berlina dan na dan tarnajo čez nadloge tega mesta. To se zlasti kaže v napravah za „Obdachlosen“, to je taci, ki nimajo nikamor pod streho. L. 1874 ste dvé tih naprav sprejeli 91,000 taci, osób; med njimi je bilo veliko delavcev in rokodelcev brez dela; nekteri očitni služabniki, vojaki (med njimi en stotnik, en majór) in več pobočnikov, dva bivša policijska komisarja in več oplazenih plemenitnikov. Pomanjkanje dela in tega nasledki pa niso le v Berlinu: vse cesarstvo terpi; dokaz bodi, da mitnice l. 1874 so nesle 6 milijonov 360,000 manj, kakor pa l. 1873. Lep „Fortschritt“ nove ère!

Listek za raznoterosti.

Bodóčnost.

(Sonet.)

Bodóčnost pred ÷loveškim duhom pláva,
Neznano temna, ko meglà, ki vstaja
Počasno iz grezupla, ter napaja
Z neljubo roso, kar rodi planjáva.

Pokriva s sivo se odejo polj širjava,
Otožnost, strah popotnika obhaja,
Ker se mu skriva zdaj lepota gaja,
In vé, da v temi tolovaj rad tava.

Življenja mojega kam jadra barka,
Ker iz bodóčnosti ni niti žarka,
Ne znam: na morje mirno, al' vzdiglijo?

Vihárno bodi — nikar pogubljivo!
Ker roke moje slabe so za véslo;
„Zročim se v roke Božje“ bo mi gêslo.

Resnicoljub.

Iz Ljubljane. *Drobtinice s popotvanja prečast. o. Salezija Volčiča.* (Dalje.) V Brodu sem slišal pritožbe čez našo Savo, češ, da vsa hudo prihaja iz Kranjskega in po nekaj tudi iz Štajerskega na Hervaško. Sava, so mi rekli, tukaj v spodnjih krajih nima tako velikih pritokov, da bi tako daleč stopila iz svoje struge, kakor zdaj in tudi drugač večkrat. Le kadar na Kranjskem hudo dežuje in se kakšen oblak uterga, je Sava poljem in travnikom pri nas nevarna: toraj vsa nadloga prihaja iz Kranjskega. Jest sem našo lepo Savo zagovarjal, rekoč, vi hočete, da bi Sava vam le dobro dajala in nič hudega ne storila. Pri nas pobere naj boljši perst, gnoj, salo zemlje, in ga prinese k vam, se raz-

lije z mašobo naše zemlje po vaših poljih in travnikih ter jih stori rodovitne. Sava vam prinaša od nas lesnine, apna, naše lonce in druge reči, zato se ravno tako po pravici lahko reče: Vse dobro prihaja iz Kranjskega, posebno ker Sava tukaj v nižjih krajih ne terga zelo, temuč se le mirno razlije čez polje in gnojnino popusti. Ako tedaj ravno enemu pridelku tu pa tam škoduje, pa drugim koristi. Ko bi Save ne bilo, bi ne bilo nič z vašo brodarijo, ktera vašim krajem daje živež in premoženje. Brez Save bi nikogar ne bilo v vaše kraje, vaša dežela bi bila neznana in nihče bi se ne menil za-njo. Tako sem zagovarjal našo Savo že iz vdanosti do domovine; zakaj v Savo se iztekajo vsi studenci, iz katerih sem v loških hribih svoje mlade leta pil; vsi potoki, v katerih sem z roko lovil postervi in karpe, in še več tacega.

(Dalje nasl.)

Zarad silnega pritiskanja nasprotnikov pri kupčijskih in obertnijskih volitvah je vse živo po deželi; brez številna pritožb prihaja.

Iz št.-Vida nad Ljubljano. (*Plesavcem in plesavkam za predpust.*) Pri nas je 27. grudna preteklega leta 30létno dekle ob 6 zvečer iz kerčme od plesa prišlo domú; ob 7 je bilo že merlič! 26. dné je plesala, 28. smo pa plesavko červom v gostovanje izročili.

Iz Škofje loke. V samostanu č. gospej Uršulinaric je 9. tega mesca po kratki bolezní umerla čast. sestra Marija Ana Cecilija Lovša v 24. letu svojega življenja, sestra č. o. Mansveta Lovša, iz kapucinskega reda, ki je v praznik čist. Spočetja imel novo mašo v Stari loki. Samostansko obljubo je naredila na smertni postelji. Bila je posebno izurjena v naukih za šolo, v glasbi itd., torej toliko večí škoda za samostan. Bog ji daj večni mir!

„Istina“. „Narodov“ dopisnik je pred nekterimi mesci hotel iz kože skočiti, ko smo terdili, da jugoslovensko vseučiliše mora biti zastavljeno na versko podlagi, da bode spolnilo svojo nalogo. Sadaj „Zagreb. List“ ravno to obsirno in neoveržljiv dokazuje. V členu „Tri rieči našemu vseučilištu“ naj pervo skazuje, da ta naprava ima edino le v resnici pogoj pravega življenja in zanesljive prihodnosti. Starodavni Pollybij je več sto lét poprej prerokoval razdjanje rimskega cesarstva, ker je spazil, da jenjuje gospodovati resnica, pravica, krepost. Resnica tedaj je tisti cilj, za katerim mora težiti vsak vseučilišni ud iz vsih močí, pravi omenjeni spis.

Nova èra namesto „istine“ (resnice) povsod stavi „liberalizem“, kar je pa v njegovem sedanjem pomenu — laž. Kaj ta „liberalizem“ pripravlja narodom, bilo bi odveč pojasnovati. Sapienti sat.

Za pisavca Kleinmayrove „Pratike“. Stroški mesta Rima za to leto so preštetí na 22 milijonov 760,703 frankov, prihodki pa na 15 milijonov 297,406 frankov! Pod papeževo vlado je mesto imelo velike zaklade v svoji denarnici, dasiravno takrat niso nikogar ropali, kakor pa se godí v novi „svobodni Italiji“.

Liberalnim profesorjem in lažnjivi „Pratiki“. V noč pred novim letom so tatovi v novo-laškem R-mu prišli srečo vošit profesorjem na univerzo. Vmuznili so se v „Sapienco“ (tako se imenuje vseučiliše, poprej naprava oo. jezuitov), prederli v tajniške sobe, prižgali mirno si luč, ter so vse zlagoma pričeli preiskovanja, ki pa prav za prav niso imele znanstvenega cilj in konca. Dan poprej je bil eden tajniških vradnikov za profesorje potegnili njih izplače ter je bil v zakladnici lepi znesek 20 tisuč in več lir; le prav malo profesorjev si je bilo svoj oddelek že vzelo; večina njih je hotla novega leta dan to veselje si napraviti. Toda gospodje tatovi nove ère so bili bolj pridni in so do zadnjega solda vse seboj odnesli.

Kdo si vé, kakošne „doktrine“ mora v teh ozidjih vse slišati malo število učencev od drago plačevanih mnogih profesorjev? Poprej so oo. jezuiti tudi učili med drugim nauk iz Božjih ust: „ne kradi!“ Sedanji ne mara vedó več povedati od oranguntana, kakor pa od večnega Boga, plačevalca dobrega in kaznovalca hudega. Torej ni čudo, ako pridejo gg. tatovi v „Sapienco“ novo leto vošit — sami sebi, se vé, in to ukljub Kleinmayrovi „Pratiki“, ki poprešnje papeževo dobro in vselej ljudomilo vlado tako popisuje in čerši, kakor se zdaj godi v Rimu! Ako veliki jezuitozirec Gätchenberger to dogodbo zvé, bi kaj stavil, da jo bode v kakem novem natisu svoje obrekljive knjižure o jezuitih prav jezuitom na herbet pritisnil, ako je kaka nova Kleinmayrova pratika celo papežu še poprej ne prilepi!

Letošnji popotniki v Sveto deželo k velikonočnim praznikom odrinejo 28. sveč. iz Tersta. Do 8. sveč. saj se mora oglasiti na Dunaj (Stadt, Franziskanerplatz, Nr. 4) pri komisarijatu za Sveto deželo, kdor želi iti z dotično družbo.

V čem Rim napreduje? Rimski sodnijski načelniki so o pričenanji novega leta 2. pros. naznanili: da v rimski okolici se je število hudodelstev močno narastlo memo števila v preteklem letu.

Liberalci parajo, kar sami šivajo. Časniki pišejo zdaj, da se Bizmark „krivoverec“ tudi v papeževo volitev vtikuje, še preden je papež bolan, ter je vsim katol. vladam nasvetoval neko naredbo, kako naj delajo, ko se bode imel nov papež voliti! — K temu bodi samo to rečeno: 1. Naj veliki pruski „ketzer“ gleda, da prej sam ne umerje, kakor pa Pij IX. 2. Liberalci — brezznačajniki — se tega Bizmarkovega počenjanja veselé, njih želja je, da vse duhovstvo s papežem in škofi vred naj pride tako „birakraciji“ v šake, kakor so vradniki in učiteljstvo... In ti ljudje imajo v svojem gestu tudi: „svobodo!“ Lepa hvala, gospodje!

Prismojenim in smerkovim smodkarjem. Šestnajstletin mladenček v Parizu je smodkáril in puhal od jutra do večera, kolikor se mu je poljubilo. 4. prosinca proti 4 popoldne ga glava strašno zaboli, oči se mu razširijo, bil je kmali v nezavednosti. Drugi dan se ni še nič zavedil in njegov stan se je zdel zdravnikom zelo nevaren.

Rudečkarska doslednost. Ledru Rollin, republikanec čiste kerví, je boje zapustil svojim dedom veliko premoženje. Čudna doslednost za komunistiškega priverženca, katerim veljá Proudhonovo načelo: „Lastnina je tatvina“.

Dobro geslo. Novemu španjskemu kralju Alfonsu XII „Unità“ voši glasilo Karola VII: „Bog, domovina, kralj“. Bog, ali edinost katoliška; domovina, ali samostojnost narodovna; kralj, ali en kralj, ki kraljuje in vlada.

Lov na železnici. V Londonu na postaji „Eusten square“ se je na Sveti dan zgodila čudna zmešnjava. Popotniki so prestrašeni zbežali od ene strani; drugi si niso upali iz vozov stopiti; ženske so tulile strahovito, in naj serčniši vradniki niso vedili, kje imajo glavo. Vzrok je bil neki leopard, tiger, ki je svojo omrežnico prederl in ušel ter je letal po dvorani in po veži, in se skrivil v sobo enega vradnikov, ki ga po sreči ni bilo v nji. Straže, vojaki in služabniki so imeli opraviti čez celo uro, da bi ga vjeli. Nekoga, ki mu je prišel preblizo, je hudo ranil. Sklenili so ustreliti ga, ali prvi strel ga ni mogel odreti, zagnal se je na soldate, ki so ga pa vjeli na bajonete in končali.

V Sibirije je pregnala ruska vlada od majnika do oktobra m. l. 16,880 ljudi. (Slov. Nov.)

Iskrice ignacijanske

za vse dni v letu.

20. Človek je včasih od hudobnega duha tako skušan (nadlegovan), da se mu dozdeva, da ga je duhovna moč zapustila. Toraj se nameri, da se ono pripisuje včasih naravi, včasih bolezni, kar se ima pripisovati skušnjavi. (S. Ignat. in reg. de discret. spir.)

Satan je previjačen, kakor da bi srečujoči ga mogli odkriti njegove nakane (zvijače). Ker je poglavar tmine, na skrivnem zvijače kuje, da bi gotoveje neodkrit ostal: treba je tukaj višje pomoči od človeške.

Kakor tisti, ki se hoče terdnjave polotiti, naj prvo razruši zunanje stavbe; ravno tako se tudi vojskovodja peklenski, zalezujoč dušo, telesa poloti. Boj se njegovih spodkopov: prevelika brezskernost je tu naj večja nevarnost.

Loti se telesa, da bi duši škodoval; dela se blaznega, da bi ustavil dobre dela: Tako neprenehoma misli ona našo škodo, da če največ ne more, vendar nekaj hudega prizadene. O da bi mi po duhovnem dobičku tako koperneli!

Bog dopusti dušnemu sovražniku to oblast, da ali našo ponižnost pospešuje, ali pa da nad nami gospoduje. Tako ko satan kakor trinog dela z nami, nam Bog ostane Oče.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Umerla sta: Č. g. Štupica Lavrencij, fajmošter v pokoju, in č. g. Juri Zupančič, lokalist v Retečah. R. I. P.

V Terzaški škofiji: Č. g. Peter Martelanec je dobil faro Škedenj, č. g. Anton Nadrah duhovnijo pri sv. Antonu pri Kopru. Umerl je č. g. Lorenc Križnar, kaplan v Kazlah na Krasu. — Razpisane so do 24. febr. duhovnije: 1. Momjan, 2. Cerovlje, 3. Novavas (Villanova), 4. Golac, 5. Tinjan pri Kopru, 6. Sv. Ivanac; — tako tudi kapelanija Trebič do 24. jan.

Dobrotni darovi.

Za verhiške pogorelce: Gosp. Ant. Hočevar 2 gl.

Za pogorelce v Gerčarici (Masern): Z Berda po preč. g. fajm. 5 gl.

Za sv. Očeta: Z Gorenjskega: Pro a. praet. defunctis 10 gl. Ad intent. dantis 10 gl. — Iz št.-Vida nad Ljubljano 1 gl. — Iz št.-Janža 2 osebi 1 gl. 50 kr.

Za afrikanski misijon: Iz št.-Vida nad Ljubljano 1 gl.

Za misijon v Adrijanopoljnu: G. A. P. 80 kr.

Za društvo sv. Leopolda: Gosp. A. Dremelj 1 gl. 50 kr.

Za kristjane na Jutrovem: S Prežganja po preč. g. dekanu 3 gl. 65 kr.

V poljuben namen: Gosp. Val. Gasperšič 1 gold. (odmen. za bulgarski misijon).

Pogovori z gg. dopisovalci.

Gosp. V. O. v Svib.: List se Vam redoma pošilja; zaupljivo zdaj imate že vse v rokah? — G. Fr. K.: Odgovorili smo Vam pismeno. — G. T.: „Pr. stud.“ ni kaj prime-ren; obl. prosimo.